

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA ALIŞKANLIĞI ÜZERİNE BİR İNCELEME (CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ TÜRKÇE EĞİTİMİ BÖLÜMÜ ÖRNEĞİ)

*Mehmet Yılmaz

Cumhuriyet Üniversitesi, Türk Dili Bölümü

Özet

Okuma geleneğinin millet hayatında oluşumu, sözlü ve yazılı kültürün tarihi süreç içindeki gelişimine ve o millet için kazandığı anlama bağlıdır. Okuma kültürü tarihten gelen bir alışkanlığın yansımalarını taşıırken bir nesilden diğer nesile, yaşanan sosyal ve teknolojik gelişmeler neticesinde, değişiklik gösterebilmektedir. Özellikle günümüzde yaşanan baş döndürücü buluşlar nesiller arası anlayış farklılığını her alanda olduğu gibi okuma alanında da etkilemektedir. Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin gazete, dergi ve kitap okuma alışkanlıklarını genel olarak belirlemek ve kitle iletişim araçlarının -özellikle televizyon ve bilgisayar (internet) boyutuyla- okuma üzerinde nasıl bir tesir yarattığını tespit etmek amacıyla, bir üniversite örneği üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okuma, Okuma Alışkanlığı, Kültür, Kitle İletişim Araçları.

An Expoleration On University Students' Reading Habbit (Sample Of Cumhuriyet University Faculty Of Education Turkish Teaching Depertmant)

Abstract

Formation of reading habbit in a nation's life depends on the historical developments of spoken and written culture and also the meaning of that culture for the nation. While the reading culture has the reflections of a historical habbit from generation to generation, it may show a change as a result of social and technological devolopments. Especially the rapid inventions at our present time influence the understanding differences between generations as being in other fields. This study was carried out to estimate the students' habbitts of reading papers, magazines, books in a general sense, and to determine how mass media particularly TV and internet- affect the reading activity for a selected university.

Key Words: Reading, Reading Habbit, Culture, Mass Media

GİRİŞ

Okuma eylemi yazının icadından sonra, kelimelerin belirli işaretlerle kodlanmasının ardından ortaya çıkan bir faaliyettir. Fakat okumayı sadece kâğıt üzerindeki bazı işaretlerin gözle takip edilerek anlamlandırılması şeklinde değerlendirmek yeterli değildir. Okuma eylemi toplumların gelişmişlik düzeyinin bir göstergesi olarak algılanabilen oldukça geniş bir alanı ihtiva etmektedir. Gelişmiş olarak değerlendirilen ülkelerle gelişmekte olan ülkelerin okuma oranları karşılaştırıldığında aradaki fark olayın o kadar da basit olmadığını göstermektedir. (bk. Özen 2001: 24)

Okuma, bireyin hayatı algılamasında olayları ve durumları görmede ve yönlendirmede ona yeni imkânlar sağlayan bir eylemdir. Birikim ve üretkenlik ancak sağlam bir okuma geleneğinin neticesinde ortaya çıkmaktadır. Bilginin sağlam temeller üzerinde sosyal yapıyı geliştirmesi ve toplumu ileriye taşıması “*bireyin entelektüel gelişiminin temelini oluşturan okuma*” (Gönen 2007: 61) ile mümkün olmaktadır.

Bireyin zihinsel bir zevk almak ve kendini geliştirmek için hayatının bir parçası hâline getirdiği okuma anlayışı, üniversite öğrencileri açısından düşünüldüğünde bilgiyi üretme noktasında hayati öneme sahiptir. Meriç “*Okumak iki ruh arasında âşıkane bir mülakattır.*” (1994: 109) derken aslında okumanın hayatın bir parçası olarak vazgeçilmezliğine vurgu yapmaktadır. Bu durum toplumda okuryazar oranının çok olması ile ilgili değildir. Toplumun tamamı okuma yazma biliyor olsa dahi zihinsel bir zevk hâline dönüşmemiş olan okuryazarlık günümüz şartlarında bir şey ifade etmemektedir. Bilgiyi birikim düzeyinden üretkenlik düzeyine ulaştıran toplumlarda Bamberger’in (1990: 18) ifadesiyle “*işlevsel okuryazarlık*” etkin olmaktadır. Kişinin bilinçli olarak yaptığı ve biraz da eleştirel okumaya dayalı olan işlevsel okuma toplumun gelişmesi ve ilerlemesi için gereklidir. Okuma eylemi, yüzyıllar içinde gelişen ve toplumda yüzyılların birikimi olarak anlam kazanan bir eylemdir. Toplumun geçmişten getirdiği alışkanlıkları nesillere aktarması kültürün diğer unsurları için geçerli olduğu gibi okuma alışkanlığının nesiller arası aktarımı için de geçerlidir. Her şeyden önce okuma yazının icad edilmesinden sonra ortaya çıkan bir eylemdir. Ancak yazının icadından önce kendine has sınırları ve özellikleriyle gelişme gösteren sözlü kültür dönemi bulunmaktadır. Hafıza gücüne dayalı olan sözlü kültürde ortaya çıkan ürünlerin niteliği ve sayısı elbette ki yazılı kültür döneminin özelliklerini etkilemiştir (bk. Ong 1995: 19–24). Yazılı kültür, yazının icadından sonra insanlığın gelişiminde büyük merhalelerin yaşanmasına vesile olan bir dönemdir. Okuma eylemi de bütün yönleriyle yazının icadından sonra yani, yazılı kültür içinde değerlendirilen bir etkinliktir. Yazılı kültürü geliştiren toplumlar okumayı bir hayat tarzı olarak bilinçli bir alışkanlık haline getiren toplumlardır. Yazılı kültürün gelişmişliği ise basılan kitap sayısı, gazete ve dergi okuma oranlarıyla ilgili bir durumdur.

Yaşanan teknolojik gelişmeler ikinci sözlü kültür olarak adlandırılan yeni yaklaşımların ortaya çıkmasına sebep olmuştur (bk. Ong 1995: 49–75). Özellikle izlemeye dayalı görsel kültürün araya girmesi geliştirmekte olan bazı toplumlarda yazılı kültürün tam anlamıyla yaygınlaşmasını engellemiştir (Bourdieu 1997: 14). Bunun da ötesinde bilgisayar teknolojisinin ortaya çıkması, özellikle internet ağının yeni bir bilgi depolama ve dağıtma işlevini üstlenmesi, kitap ve buna bağlı olan okuma eylemine yeni yaklaşımları ortaya çıkarmaktadır. Teknolojik alanda yaşanan gelişmeler nesiller üzerinde okuma alışkanlığının yeni şekillerle tezahür etmesine yol açmaktadır. Kitabın baskı düzeyinde gerekli olup olmadığının tartışılmaya başlandığı bir süreçte okuma alışkanlığının yeni anlayışlar doğrultusunda kendini göstermesi kaçınılmazdır (Gürcan 1996: 226). Elektronik kitap ve kütüphanelerin oluşumu belki de kâğıt üzerinde yapılan okumaları sonlandıracaktır.

Araştırmanın Amacı

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerine uygulanan bu çalışma, adı geçen örneklem grubundan yola çıkarak, Türkçe Eğitimi Bölümü 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlığını birçok boyutuyla incelemek ve üniversite öğrencilerinin okuma profiline dair bazı ipuçları yakalamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, üniversite öğrencilerinin kitap, gazete ve dergi okumaya yaklaşımları ayrı bölümler hâlinde farklı boyutlarıyla gösterilmeye çalışılmıştır. Bunun yanı sıra öğrencilerin özellikle teknolojik gelişmeler neticesinde ortaya çıkan bazı kitle iletişim araçlarıyla kitap ve okuma eylemi arasında nasıl bir ilişki ve etkileşim gördükleri sorgulanmıştır. Araştırma bu yönüyle üniversite öğrencilerinin okumaya yaklaşımında teknolojik-görsel araçların ne kadar etkisi altında kaldıkları ile ilgili bilgiler sağlayacaktır. Bununla beraber, bu çalışma öncelikle, sorulara cevap veren örneklem grubunun bakış açısını yansıtmaktadır. Genel olarak; üniversite öğrencilerinin okuma eylemine yaklaşımlarını belirlemede ortaya çıkan sonuçlar bir öngörü, bir işaret olarak değerlendirilmelidir.

Evren ve Örneklem

Toplumun okuma eylemine yaklaşımında üniversite boyutunu inceleyen bu araştırma, Cumhuriyet Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümünde öğrenimine devam eden 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden (her sınıftan 25 öğrenci olmak üzere) toplam 100 öğrenciyi kapsamaktadır. Örneklem grubunun 41'ini erkek, 59'unu ise bayan öğrenciler oluşturmaktadır. Anket bilgi formu, 2008 yılının Mayıs ayında adı geçen üniversitenin Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerine uygulanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı, toplam 27 sorudan oluşan anket-bilgi formudur. Anket-bilgi formunda yer alan 27 sorunun 9'u açık uçludur. Bu soruların son seçeneğinde "Diğer" şıkkı bulunmaktadır. Böylece soru ile ilgili öğrencilerin kendilerine ait, özel olan durumu yazmaları istenmiştir. Öğrencilerin düşünceleri tablolar incelenirken ayrıca değerlendirilmiştir. Anket-bilgi formunda yer alan sorular, içeriği doğrultusunda gazete, dergi, kitap ve kitle iletişim araçları başlıkları altında gruplara ayrılmıştır. Zira soruların içeriği bu dört temel tema üzerinde yoğunlaşmaktadır. Öğrencilerin gazete, dergi ve kitap okuma eylemine yaklaşımları değişik boyutlarıyla incelenmiş; ayrıca kitle iletişim araçlarıyla okuma eylemi arasında nasıl bir bağ olduğu günümüz koşullarında öğrencinin bakış açısıyla sorgulanmaya çalışılmıştır.

Verilerin Analizi

Sayısal veriler SPSS 10.0 programında çözümlenmiştir. Verilerin analizinde frekans ve yüzde teknikleri kullanılmıştır. Sınıflar arası dağılım ve yüzdeleri ayrı bölümler hâlinde gösterilmiştir. Sayısal veriler, sınıflar arası dağılım esas alınarak yorumlanmıştır. Sınıflar arası dağılım ve yüzdelerle gösterimle birinci sınıftan son sınıfa kadar olan süreçte öğrencilerin nasıl bir gelişim gösterdiği ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Gazete

Bu bölümde üniversite öğrencilerinin gazeteye bakış açısı değişik yönleriyle araştırılmaya çalışılmıştır. Öğrencilerin gazete okuyup okumadıkları, okuyorlarsa bunu hangi aralıklarla gerçekleştirdikleri, gazetenin en çok hangi bölümüne ilgi gösterdikleri, hangi amaçla gazete okudukları araştırılan konulardır. Böylece genel olarak öğrencilerin gazeteye yaklaşımı konusunda fikir sahibi olmak hedeflenmiştir.

Tablo 1: Örneklem Grubunun Gazete Okuma Oranı

Gazete Okur Musunuz?	Sınıflar Arası Dağılım					Yüzde			
	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf
Evet	23	21	25	24	93(%93)	%24,7	%22,6	%26,9	%25,8
Hayır	2	4	-	1	7(%7)	%28,6	%57,1	-	%14,3
Toplam	25	25	25	25	100(%100)	%100	%100	%100	%100

“Gazete okur musunuz?” sorusuyla Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin gazete okuma alışkanlığına sahip olup olmadıkları tespit edilmeye çalışılmıştır. Örneklem grubunun büyük bir kısmı gazete okuduğunu söylemektedir. %93’e karşılık gelen bu oran her ne kadar gazete okumaya gösterilen ilginin yüksek olduğunu ortaya koysa da gazete okumada düzenli takibin önemli olduğu unutulmamalıdır. Bu sebeple gazete okuma alışkanlığının ne ölçüde düzenli ve sürekli gerçekleştiğini belirlemede bundan sonra gelen tablo daha gerçeğe yakın bilgiler sunacaktır. Toplamda örneklem grubunun %7’si gazete okumadığını belirtmektedir. Bu oran az gibi görünse de yeni nesillere okuma alışkanlığı kazandırmakla yükümlü olan bir kitlenin, seçkin bir okuma alışkanlığına sahip olması gerekliliği düşünüldüğünde, bu oranın azımsanmaması gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Sınıflar arası dağılıma bakıldığında gazete okumama oranının en fazla %57,1’le ikinci sınıflarda gerçekleştiği görülmektedir. Bütün sınıflarda gazete okumadığını söyleyen toplam 7 kişi bulunmaktadır. Bu 7 kişinin 4’ü ikinci sınıf öğrencisidir. Yüzdeler dağılımı bu yedi öğrenci arasında yapıldığından dolayı %57,1 oranıyla ikinci sınıf öğrencileri, “en fazla gazete okumayan” konumundadır. Üçüncü sınıflarda gazete okumayan bir tek öğrencinin bile bulunmadığını göz önüne alırsak sınıflar arasında gazete okumaya yönelik ciddi değişikliklerin olduğu sonucuna ulaşabiliriz. Gazete okuma oranının en fazla gerçekleştiği sınıf %26,9’la üçüncü sınıftır. Soruya “Evet” cevabı veren 93 kişilik örneklem grubunun dağılımına göre en fazla gazete okuyan öğrenci sayısı üçüncü sınıflarda gerçekleşmiştir. Bu oranı çok az bir farkla dördüncü ve birinci sınıflar takip etmektedir. “Gazete okur musunuz?” sorusuna en az “Evet” cevabı veren sınıf ise %22,6 ile ikinci sınıflardır. Zira ikinci sınıflardan 4 öğrenci gazete okumadığını söylemektedir. İkinci sınıfta gazete okuduğunu söyleyen 21 öğrencinin sınıflar arası dağılımı %22,6 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 1’e genel olarak baktığımızda şunları söyleyebiliriz: Örneklem grubunun büyük bir kısmı gazete okuduğunu söylemektedir. En fazla gazete okuyan üçüncü sınıf, en az okuyan ise ikinci sınıf öğrencileridir. Gazete okuma ya da okumama oranlarında en az fark birinci ve dördüncü sınıflar arasında gerçekleşirken bu oranlar arasındaki en fazla fark ikinci ve üçüncü sınıflar arasında oluşmuştur.

Tablo 2: Örneklem Grubunun Gazete Okuma Sıklığı

Gazete Okuma Sıklığı	Sınıflar Arası Dağılım					Yüzde			
	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf
Her Gün	7	8	9	12	36(%36,0)	%19,4	%22,2	%25,0	%33,3
Haftada Bir	2	2	1	1	6(%6,0)	%33,3	%33,3	%16,7	%16,7
Rastgele	16	15	15	12	58(%58,0)	%27,6	%25,9	%25,9	%20,7
Toplam	25	25	25	25	100(%100)	%100	%100	%100	%100

Örneklem grubunun düzenli bir gazete okuma alışkanlığına sahip olup olmadığını belirlemeye yönelik olan bu sorudan elde edilen tabloya baktığımızda ortaya çıkan en çarpıcı sonuç, toplamda örneklem grubunun %58'inin "rastgele" seçeneğini tercih etmesidir. Bu durum Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin büyük bir kısmının düzenli gazete okuma alışkanlığına sahip olmadıklarını göstermektedir. Bununla birlikte %36 oranındaki bir grup "her gün" gazete okuduğunu söylemektedir ki genel anlamda azımsanacak bir oran değildir. Öğrencilerin yarısından fazlasının düzenli gazete okumaması ise okuma alışkanlığını nesillere aktarmakla görevli olan bu kitle için üzerinde düşünülmesi gereken bir durumdur.

Sınıflar arası dağılıma baktığımızda "her gün" gazete okuma oranının en fazla %33,3 ile dördüncü sınıfta gerçekleştiği görülmektedir. Bu oranı %25,0 ile üçüncü sınıf izlemektedir. İkinci sınıflardaki oran %22,2'dir. Birinci sınıflarda "her gün" gazete okuma oranı ise %19,4 olarak gerçekleşmiştir. "Rastgele" gazete okuma oranı en fazla %27,6 ile birinci sınıfta gerçekleşmiştir. İkinci ve üçüncü sınıflardaki oran ise %25,9'la eşittir. "Rastgele" gazete okuma oranı en az %20,7 ile dördüncü sınıflarda oluşmuştur. Toplamda %6 oranıyla en az tercih edilen "haftada bir" seçeneği birinci ve ikinci sınıflarda %33,3, üçüncü ve dördüncü sınıflarda ise %16,7 oranında gerçekleşmiştir.

Gazete okuma sıklığına genel olarak baktığımızda şunları görüyoruz: "Her gün" gazete okuma oranı birinci sınıftan itibaren düzenli olarak artmaktadır. Bu artış belirli oranlarda devam etmiş ve son sınıfta en yüksek noktasına ulaşmıştır. "Rastgele" gazete okuma oranlarında ise bunun tam tersi bir gelişme gerçekleşmiştir. Birinci sınıftan itibaren düzenli bir düşüş görülmüş ve bu düşüş son sınıfta en az seviyeye inmiştir. Bu durum Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin birinci sınıftan itibaren son sınıfa kadar olumlu bir gelişme gösterdiklerini ispatlamaktadır. "Rastgele" gazete okuma oranı düşerken "her gün" gazete okuma oranı düzenli olarak artmaktadır. Bu artış verilen eğitime de bağlı olarak gazete okuma oranında bir bilinçlenmenin gerçekleştiğini göstermektedir. Aynı şekilde haftada bir seçeneğinde de birinci ve ikinci sınıftan sonra bir azalma olduğu görülmektedir.

Tablo 3: Örneklem Grubunun Gazete Okuma Amacı

Niçin Gazete Okursunuz	Sınıflar Arası Dağılım					Yüzde			
	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf
Haber Almak	8	13	10	14	45(%45,0)	%17,8	%28,9	%22,2	%31,1
Bilgilenmek	11	7	10	7	35(%35)	%31,4	%20,0	%28,6	%20,6
Magazin Kültürü	1	1	1		4(%4)	%25,0	%25,0	%25,0	%25,0
Sanatsal Zevk	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bulmaca(Vakit Geçirme)	3	3	3	3	12(%12)	%25,0	%25,0	%25,0	%25,0
Sebepsiz	-	1	1	-	2(%2)	-	%50,0	%50,0	-
Diğer	2	-	-	-	2(%2)	%100	-	-	-
Toplam	25	25	25	25	100(%100)	%100	%100	%100	%100

“Niçin gazete okursunuz?” sorusuyla örneklem grubunun gazete okuma amacı tespit edilmeye çalışılmıştır. Gazete okuma amacı, okuyucu kitlesinin ilgileri ve hayat tarzı ile doğrudan bağlantılıdır. Gazeteyi ele alış amacı aynı zamanda birikimler ve başka alanlarda yapılan bireyin kendini geliştirmeye yönelik okumalarıyla da ilgilidir. Sadece bulmaca ya da magazin sayfaları için gazeteyi eline alan bir kişinin dünyaya bakış açısıyla haber ya da sanat sayfalarını okuma amacıyla gazeteye uzanan bir insanın içinde bulunduğu durum bir olmasa gerektir. Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin gazete okuma amaçları bu yönüyle önem kazanmaktadır. Bu doğrultuda tablo 3'ten elde edilen sonuçlar şunlardır:

Örneklem grubunun %45'i “haber almak” amacıyla gazete okumaktadır. %35' lik kesim ise yine haber alma seçeneğiyle doğrudan ilgili olan “bilgilenmek” seçeneğini tercih etmiştir. Bu durumdan, Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin %80'inin “haber almak” ve “bilgilenmek” için gazete okuduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Gazete okumada belirleyici etkenin yine bu seçenekler olduğunu sonuçlara dayanarak söyleyebiliriz. Bulmaca çözmek gibi sırf vakit geçirme amacıyla gazete okuyan öğrencilerin oranı ise %12'dir. %4 oranında gerçekleşen “magazin kültürü” seçeneğini ve %2 oranında olan “sebepsiz” gazete okuma oranlarını da sırf vakit geçirme seçeneğine eklersek belli bir amaç doğrultusunda gazete okumayan yaklaşık %20 oranında bir kesimle karşılaşırız. Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencileri için bu oran hiç de az değildir. Genel toplamda elde edilen bir diğer çarpıcı sonuç ise, “sanatsal zevk” seçeneğini Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin hiçbirinin tercih etmemiş olmasıdır. Bu durum, edebiyatla ister istemez içli dışlı olan bir kitle için olumsuz bir durum olarak algılanmalıdır.

Sınıflar arası dağılıma bakıldığında ise şu sonuçlarla karşılaşılmaktadır: Haber alma amacıyla gazete okuma oranı en fazla %31,1'le dördüncü sınıflarda gerçekleşmiştir. Bu oranı %28,9'la ikinci sınıflar izlemektedir. Üçüncü sınıflarda haber alma amacıyla gazete okuma oranı %22,2'dir. Haber alma amacının en az gerçekleştiği sınıf ise %17,8 oranıyla birinci sınıflardır. Buna rağmen bilgilenmek amacıyla gazete okuma oranı en fazla %31,4 oranıyla birinci sınıflarda oluşmuştur. Bu oranı %28,6 ile üçüncü sınıflar izlemektedir. İkinci ve dördüncü sınıflarda ise %20 seviyesinde gerçekleşen oranlar hemen hemen aynıdır. “Magazin kültürü” ve “bulmaca” için gazete okuma seçeneklerinin sınıflar arası dağılımının eşit olduğu görülmektedir. Gazeteyi sebepsiz okuma seçeneği ikinci ve üçüncü sınıfta bulunan 1'er kişi tarafından tercih edilmiştir. “Diğer” seçeneğini işaretleyen 2 kişi ise herhangi bir yorum yapmamıştır.

Genel olarak tablo 3'ten elde edilen neticeler hakkında şunları söyleyebiliriz: Öncelikle, büyük bir çoğunluğun haber alma ya da bilgilendirme amacıyla gazete okuduğu görülmektedir. Sadece vakit geçirme amacıyla gazete okuyan öğrenci sayısı ise Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencileri açısından düşünüldüğünde önemli bir çoğunluk oluşturmaktadır. Bir başka husus ise sanatsal zevk amacıyla gazete okumanın bölüm öğrencileri açısından hiçbir değer taşımasıdır. Bu duruma sebep olarak gazetede yer alan bilgilerin, daha çok topluluğu olaylar ve durumlar hakkında haberdar kılma amacıyla hazırlanıyor olması düşünülebilir. Bununla beraber öğrencinin gazeteye yaklaşımı bir şiir kitabına yaklaşımıyla aynı değildir.

Tablo 4: Örneklem Grubunun Gazetenin En Çok İlgi Gösterdiği Bölümü

Gazetenin Hangi Bölümlerini Okursunuz						Yüzde			
	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf
Haber	18	11	13	14	56(%56)	%32,1	%19,6	%23,2	%25,0
Magazin	1	-	1	-	2(%2)	%50,0	-	%50,0	-
Yorum	1	-	3	3	7(%7)	%14,3	-	%42,9	%42,9
Köşe Yazıları	-	4	3	2	9(%9)	-	%44,4	%33,3	%22,2
Spor Sayfaları	3	5	2	3	13(%13)	%23,1	%38,5	%15,4	%23,1
Sanat/Edebiyat Sayfaları	-	3	3	3	9(%9)	-	%33,3	%33,3	%33,3
Diğer	2	2	-	-	4(%4)	%50,0	%50,0	-	-
Toplam	25	25	25	25	100(%100)	%100	%100	%100	%100

Gazetenin hangi bölümlerini okursunuz?" sorusu "Niçin gazete okursunuz?" sorusuyla doğrudan bağlantılıdır. Bireyin gazetenin herhangi bir bölümüne öncelikli ilgi göstermesi onun gazeteyi okuma amacı hakkında ipuçları sağlamasının ötesinde bölüm öğrencilerinin kaygı ve hayata yaklaşımları hakkında da bilgiler verecektir. İlgi ve isteklerin şekillenmesi aile ve çevrenin etkisiyle oluşurken iradesini yönlendirme gücüne sahip olan bireylerin kendini inşa etme sürecinde etkilerden bağımsızlaşması, başarılması zor olsa da gerçekleştirilebilecek bir durumdur. Gazetenin herhangi bir bölümüne daha fazla ilgi gösterme istek ve alışkanlıklarla ve hatta bireyin eğlence anlayışı ile bağlantılı olduğu için üzerinde iyi düşünülmesi gereken bir konudur.

Sonuçlara baktığımızda şunları görüyoruz: Toplamda, Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin %56'sı gazetenin "haber" bölümlerine öncelik vermektedir. Haber bölümünden sonra en çok ilgi gösterilen bölüm ise %13 oranıyla spor sayfalarıdır. Sanat-edebiyat sayfalarına gösterilen ilgi ile köşe yazılarına gösterilen ilgi, eşit oranlarda, %9 olarak gerçekleşmiştir. Yorum sayfalarına toplamda 7 kişi, magazin sayfalarına ise 2 kişi öncelik vermektedir. "Diğer" seçeneğini işaretleyen 4 kişi ise herhangi bir açıklamada bulunmamıştır. Spor sayfalarına gösterilen ilginin sanat-edebiyat, köşe yazıları ve yorum sayfalarına gösterilen ilgiden fazla olması üzerinde düşünülmesi gereken bir durumdur. Dikkat edilirse belirtilen bölümler, insanın düşünme ve buna bağlı olarak gelişen üretme gücünü geliştirmeye yönelik okumaların yapılabileceği bölümlerdir. Sanat ve edebiyat alanında meydana gelen yenilikler çoğu zaman gazetelerin sanat-kültür sayfalarından duyurulmaktadır. Ülke içinde cereyan eden olayların değişik yönleriyle ve farklı bakış açılarıyla gözlemlenmesi genellikle köşe yazıları ve yorum sayfaları aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bunların takip edilmesi düşünce gücünü

geliştirmede ve hayatı kavrayıp yönlendirmede önemli birikimler sağlamaktadır. Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencileri için futbolcuların transfer haberleri, edebî alandaki bir yenilikten daha fazla değer taşımaktadır.

Sınıflar arası dağılıma bakıldığında ise şu sonuçlara ulaşılmaktadır: Gazetenin haber bölümlerine en fazla ilgi gösterenler %32,1’le birinci sınıflardır. Bu oranı %25,0’la dördüncü sınıflar takip etmektedir. Üçüncü sınıfların yüzdesi de son sınıflara oldukça yakındır. Haber bölümlerine en az ilgi gösterenler ise %19,6 ile ikinci sınıflardır. Yorum sayfalarına ikinci sınıf öğrencileri hiç ilgi göstermezken birinci sınıf öğrencilerinden sadece 1 kişi tercihte bulunmuştur. Bununla beraber üçüncü ve dördüncü sınıfta yorum sayfalarının okunma oranında önemli bir artış görülmektedir. Bu durum son sınıfa doğru öğrencilerin biraz daha ciddi meselelere yöneldiklerini ve düşünmenin de bir eğlence bir haz olabileceğini kavradıklarını göstermektedir. Köşe yazılarına birinci sınıfta hiçbir öğrenci ilgi göstermezken ikinci sınıfta önemli bir artış olmakta ve oran %44,4’e yükselmektedir. Bu artış üçüncü ve dördüncü sınıfta azalsa da belli oranlarda devam etmektedir. Spor sayfalarına en az ilgiyi üçüncü sınıf öğrencileri göstermektedir. Birinci sınıfta %23,1 olan bu oran üçüncü sınıfta %15,4’e düşmektedir. Spor sayfalarına en fazla ilgiyi ise %38,5 ile ikinci sınıflar göstermektedir. Dördüncü sınıfta üçüncü sınıfa oranla spor sayfalarına ilginin artmış olduğu görülmektedir (%23,1). Sanat-edebiyat sayfalarına birinci sınıf hiç ilgi göstermezken ikinci sınıftan itibaren bir merakın oluştuğu ve bu merakın son sınıfa kadar aynı düzeyde devam ettiği anlaşılmaktadır. Magazin bölümlerine ilgi gösterdiğini söyleyen birinci ve üçüncü sınıflardan 1’er öğrenci bulunmaktadır ki yüzdelik oranlar içinde bir istisna teşkil etmektedir. Bu sonuçtan Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin magazin kültürüne karşı ilgisiz olduklarını söyleyebiliriz.

Gazete bölümlerinin okunması ile ilgili genel olarak şunları söyleyebiliriz: Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin yarısından fazlası gazetelerin haber bölümlerine ilgi göstermektedir. Spor sayfalarına gösterilen ilgi sanat-edebiyat, köşe yazıları ve yorum sayfalarına gösterilen ilgiden daha fazladır. Özellikle yorum sayfalarının okunma oranıyla spor sayfalarının okunma oranı arasında önemli bir fark bulunmaktadır. Bu durum, toplumun en çok okuması ve okutması gereken tabakası için olumsuz bir durumdur. Konu ile ilgili kaygıyı azaltan şey ise birinci sınıftan sonra sanat-edebiyat, köşe yazısı ve yorum sayfalarına olan ilginin artmasıdır. Yani alınan eğitim, ilgi ve isteklerin değişmesinde önemli bir rol oynamakta, son sınıfa doğru spor sayfalarına gösterilen ilgi azalmakta, fikir ağırlıklı bölümlerin okunması artmaktadır.

Dergi

Bu çalışmanın ikinci ayağını öğrencilerin dergi okuma eylemine yaklaşımlarının nasıl olduğunu belirlemek oluşturmaktadır. Anket-bilgi formunda yer alan sorularla öğrencilerin dergi okuyup okumadıkları, okuyorlarsa ne tür dergileri takip ettikleri, dergi okuma sıklıklarının ne olduğu ve niçin dergi okudukları araştırılmıştır.

Tablo 5: Örneklem Grubunun Dergi Okuma Oranı

Dergi Okur Musunuz?	Sınıflar Arası Dağılım					Yüzde			
	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf
Evet	13	20	20	18	71(%71)	%18,3	%28,2	%28,2	%25,4
Hayır	12	5	5	7	29(%29)	%41,4	%17,2	%17,2	%24,1
Toplam	25	25	25	25	100(%100)	%100	%100	%100	%100

Dergi okuma oranlarına baktığımızda şu sonuçlara ulaşıyoruz: Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin %71 dergi okuduğunu söylemektedir. Bununla beraber %29 oranında bir kesim dergi okumadığını belirtmiştir. Gazete okuma oranlarıyla karşılaştığımızda dergi okuma oranında büyük bir düşüşün yaşandığı görülmektedir. Dergi okuma gazete okumaya oranla, daha çok belli bir alanda uzmanlaşmaya yönelik olduğundan seçkin bir okumayı gerekli kılmaktadır.

Sınıflar arası dağılıma bakıldığında, %18,3 oranıyla en az birinci sınıf öğrencilerinin dergi okudukları görülmektedir. İkinci sınıftan itibaren dergi okuma oranında önemli artış olmaktadır. Bu durum, öğrencinin birinci sınıftan itibaren dergi okuma alışkanlığı kazanma konusunda gelişme kaydettiğini gösterir. İkinci ve üçüncü sınıflardaki dergi okuma oranları %28,2 olarak gerçekleşmiştir. Son sınıfta küçük bir düşüş olsa da oran %25,4'le hemen hemen korunmuştur.

Bu sonuçlara bağlı olarak şunları söyleyebiliriz: Birinci sınıfta dergi okumayan öğrenci oranının %41,4 olması bölüme yeni gelen öğrencinin bu konuda bilgilendirilmesi ve dergi okumaya teşvik edilmesi ihtiyacı içinde olduğunu göstermektedir. İkinci sınıftan başlayarak dergi okumama oranında önemli bir azalmanın olması ise bu konuda olumlu bir gelişmenin olduğunu göstermektedir. Fakat son sınıflarda dergi okuma oranında tekrar bir düşüşün olduğu unutulmamalıdır.

Tablo 6: Örneklem Grubunun Okuduğu Dergi Türleri

Ne Tür Dergiler Okursunuz	Sınıflar Arası Dağılım					Yüzde			
	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf
Politika	-	1	1	2	4(%4)	-	%25	%25	%50
Genel Kültür	10	5	9	10	34(%34)	%29,4	%14,7	%26,5	%29,4
Bilimsel	2	2	3	2	9(%9)	%22,2	%22,2	%33,3	%22,2
Sanatsal/Edebi	6	13	8	9	36(%36)	%16,7	%36,1	%22,2	%25,9
Görsel	5	2	3	1	11(%11)	%45,5	%18,2	%27,3	%9,1
Tarihsel	2	2	1	1	6(%6)	%33,3	%33,3	%16,7	%16,7
Toplam	25	25	25	25	100(%100)	%100	%100	%100	%100

Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin okudukları dergi türlerine baktığımızda ortaya çıkan en belirgin sonuç sanatsal-edebî dergilerle genel kültür dergilerine gösterilen ilginin ilk sırayı almasıdır. Olumlu görülebilecek bir gelişme de sanatsal- edebî dergilere gösterilen ilginin %36'lık yüzdeyle ilk sırada yer alıyor olmasıdır. Bunu, çok az bir farkla, %34 oranıyla, genel kültür dergileri takip etmektedir. İlgi duyulan dergi türleri sıralamasında üçüncülüğü %11'le görsel dergiler almaktadır. Sanatsal-edebî dergilerle genel kültür dergilerinin hemen ardından görsel dergilerin yer alması biraz da okumayla izleme arasındaki yakın rekabetin sonucu olsa gerektir. Okumaya hayatında önemli bir yer ayırması gereken bir grubun dahi izlemeye duyduğu ilginin okumadan hemen sonra gelmesi ulaşılan nokta açısından çarpıcıdır. Bilimsel dergiler %9'luk oranla okunan dergi türlerinde dördüncü sırayı almaktadır. Tarihsel dergilerin okunma oranı %6'dır. Tür olarak en son ilgi gösterilen dergiler ise %4 oranıyla politika dergileridir.

Sınıflar arası bir değerlendirme yaptığımızda şunları görüyoruz: Politika dergilerine duyulan ilgi son sınıflara doğru artmaktadır. Genel kültür dergilerinin birinci, ikinci ve üçüncü

sınıflarda okunma oranı eşit iken ikinci sınıfta önemli bir düşüş görülmektedir. Bu durum ikinci sınıfların daha çok sanatsal-edebî dergilere ilgi göstermelerinden kaynaklanmaktadır. Bilimsel dergilerin okunma oranı bütün sınıflarda hemen hemen aynıdır. Sanatsal-edebî dergilere duyulan ilgi birinci sınıfta %16,7 iken ikinci sınıfta bu oran %36,1'e yükselmiştir. Bu, önemli bir artıştır. Gerçekleştirilen yönlendirmelerin edebî dergileri okumada olumlu bir etki oluşturduğu anlaşılmaktadır. Ancak bu artış üçüncü ve dördüncü sınıfta devam etmemekte ve %25'lere düşmektedir. Görsel dergilere hissedilen ilginin birinci sınıftan itibaren azaldığı görülmektedir. Bu, aynı zamanda birinci sınıftan itibaren izlemeden okumaya bir geçişin olduğu anlamına gelmektedir. Birinci sınıfta %45,5 olan görsel dergi okuma oranı son sınıfta %9,1'e düşmektedir. Tarihî dergilerin okunma oranı ise birinci ve ikinci sınıfta aynı iken üçüncü ve dördüncü sınıfta azalmıştır. Bu azalma, öğrencilerin son sınıfa doğru kendi alanlarına yönelmelerinden olabileceği gibi dergi okuma oranının genel anlamda azalmasından da kaynaklanabilir.

Tablo 7: Örneklem Grubunun Dergi Okuma Sıklığı

Dergi Okuma Sıklığı	Sınıflar Arası Dağılım					Yüzde			
	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf
Haftalık	-	-	5	1	6(%6)	-	-	%83,3	%16,7
Aylık	13	13	6	12	44(%44)	%29,5	%29,5	%13,6	%27,3
Üç Aylık	3	3	3	3	12(%12)	%25,0	%25,0	%25,0	%25,0
Altı Aylık	1	-		1	3(%3)	%33,3	-	%33,3	%33,3
Yılda Bir	4	-	5	4	13(%13)	%30,8	-	%38,5	%30,8
Diğer	4	9	5	4	22(%22)	%18,2	%40,9	%22,7	%18,2
Toplam	25	25	25	25	100(%100)	%100	%100	%100	%100

Dergi okuma sıklığı samimi bir dergi takipçisi olup olunmadığı hakkında bilgi vermenin yanı sıra “Dergi okur musunuz?” sorusuna “Evet” diyen öğrencilerin bu ifadelerinde ne kadar gerçeği yansıttıklarını tespit etmemizi de sağlayacaktır. Bu doğrultuda Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin %44’ünün aylık dergileri takip ettikleri görülmektedir. Önemli olan nokta ise %22 gibi bir oranın “Diğer” seçeneğini işaretlemiş olmasıdır. “Diğer” seçeneğini işaretleyen öğrencilerin büyük bir kısmı “bilmiyorum”, “rastgele”, “ara sıra”, “farkında değilim” gibi ifadeler kullanmışlardır. Bu durum %22 oranındaki bu grubun aslında düzenli olarak dergi okumadığını, kendilerinin ifadesiyle, ne zaman dergi okuduklarının farkında bile olmadıklarını göstermektedir. Bölüm öğrencilerinin %13’ü yılda bir dergi okumaktadır. “Diğer” seçeneğini işaretleyen %22’lik kitleyle yılda bir dergi okuduğunu söyleyen %13 oranını topladığımızda karşımıza aslında düzenli bir dergi takibi yapmayan %35 gibi azımsanamayacak bir oran çıkmaktadır. Bu durum gazete okuma oranıyla karşılaştığımızda oldukça fazladır. Bölüm öğrencilerinin %12’si ise üç aylık dergileri takip etmektedir. Haftalık dergilerin takip oranı %6, altı aylık dergilerin okunma oranı ise %3’tür.

Sınıflar arası dağılıma baktığımızda şu sonuçlara ulaşıyoruz: Haftalık dergilerin okunması üçüncü sınıftan itibaren başlamaktadır. Dördüncü sınıfta ise önemli bir düşüş yaşanmaktadır. Aylık dergilerin okunması birinci ve ikinci sınıfta aynı oranda iken üçüncü sınıfta büyük bir düşüşün olduğunu görüyoruz. Son sınıfta ise tekrar birinci sınıftaki oranlara ulaşılmaktadır. Üç aylık dergilerin okunması bütün sınıflarda aynı oranda gerçekleşmiştir. Altı aylık dergilerin

takibi ise sadece ikinci sınıfta görülmezken diğer sınıflardan 1'er öğrenci tarafından tercih edilmiştir. Yılda bir dergi okuma seçeneği ikinci sınıf öğrencileri tarafından tercih edilmemiştir. Diğer sınıflardaki oranlar ise hemen hemen eşittir. "Diğer" seçeneğini en fazla %40,9 oranıyla ikinci sınıf öğrencileri işaretlemiştir. Diğer sınıflardaki oranlar ise birbirine yakındır.

Genel olarak baktığımızda dergi okuma sıklığı ile ilgili şunları söyleyebiliriz: Aylık dergi takibi en fazla tercih edilen seçenek gibi görünse de "Diğer" seçeneğinin oranı ile yılda bir dergi okuma oranını birleştirdiğimizde %35 oranıyla karşılaşırız. Bu durum, bölüm öğrencilerinin büyük bir kısmının düzenli dergi okumadığını göstermektedir. Kişinin alanıyla ilgili dergi takibinde bulunması özellikleri yeni gelişmeleri yakından izleme açısından önem arz etmektedir. Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin önemli bir bölümünün bu takibe ilgi göstermediği anlaşılmaktadır. Ayrıca özellikle ikinci sınıfların dergi okuma oranında "Diğer" seçeneğinin çok fazla tercih edilmesinden kaynaklanan bir sıkıntı bulunmaktadır. Üçüncü sınıfta aylık dergi takibinde büyük bir düşüşün yaşanması da belirtilmesi gereken diğer bir husustur.

Tablo 8: Örneklem Grubunun Dergi Okuma Sebebi

Niçin Dergi Okursunuz?	Sınıflar Arası Dağılım					Yüzde			
	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf
Kendimi Geliştirmek	9	11	10	11	41(%41)	%22,2	%26,8	%24,4	%26,8
Özel İlgi Duyduğum İçin	9	8	12	8	37(%37)	%24,3	%21,6	%32,4	%21,6
Araştırma Yapmak	-	1	-	-	1(%1)	-	%100,0	-	-
Vakit Geçirmek	6	5	3	5	19(%19)	%31,6	%26,3	%15,8	%26,3
Diğer	1	-	-	1	2(%2)	%50,0	-	-	%50,0
Toplam	25	25	25	25	100(%100)	%100	%100	%100	%100

Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin %41'i kendini geliştirmek için dergi okuduğunu belirtirken %37'si ise özel ilgi duyduğu için dergi okuduğunu söylemektedir. Görüldüğü gibi öğrencilerin büyük bir bölümü bu iki sebep üzerinde yoğunlaşmıştır. Sadece vakit geçirmek için dergi okuyanların oranı %19'dur. Araştırma yapmak için dergi okuma seçeneğini tercih eden ise sadece bir kişidir. Vakit geçirmek için dergi okuma oranı %19 iken araştırma yapmak için dergiye başvuran sadece bir kişinin bulunması Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin öncelikleri hakkında bilgi vermesi açısından önemlidir.

Sınıflar arası dağılıma baktığımızda şu sonuçlarla karşılaşırız: Kendini geliştirmek için dergi okuduğunu söyleyen öğrencilerin sınıflar arası dağılımı hemen hemen birbirine eşittir. Özel ilgi duyduğum için seçeneğinin tercihinde sadece üçüncü sınıflarda bir artışın olduğu görülmektedir. Diğer sınıflardaki oranlar neredeyse birbirinin aynıdır. Vakit geçirmek için dergi okuma oranlarında ise üçüncü sınıfta azalma görülmektedir. Diğer sınıflardaki oranlar birbirine oldukça yakındır.

Kitap

Bu araştırmanın büyük bir bölümünde, Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencileri örneği üzerinden, üniversite öğrencilerinin kitap okumaya yaklaşımları değişik yönleriyle belirlenmeye çalışılmıştır. Kitap okuma oranları, kitap okuma sebepleri, kitap okuma sıklığı, tercih edilen kitap türleri, edebî esere ilgi gösterme sebebi, tercih ettiği edebî tür, öğrencinin daha fazla okumasını engelleyen sebepler ve günün hangi vakitlerinde daha fazla okuma yaptığı araştırılmaya çalışılmıştır.

“Kitap okur musunuz?” sorusuna olumsuz cevap veren öğrenci bulunmamaktadır. Yapılan okumanın niteliklerini ve hangi düzeyde gerçekleştirildiğini ise aşağıdaki tablolar gösterecektir.

Tablo 9: Örneklem Grubunun Kitap Okuma Oranı

Kitap Okur Musunuz?	Sınıflar Arası Dağılım					Yüzde			
	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf
Evet	25	25	25	25	%100,0	%25,0	%25,0	%25,0	%25,0
Hayır	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	25	25	25	25	100(%100)	%100	%100	%100	%100

Tablo 10: Örneklem Grubunun Kitap Okuma Sebebi

Kitap Okuyorsanız Niçin?	Sınıflar Arası Dağılım					Yüzde			
	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf
Kültürümü Artırmak İçin	19	17	7	13	56(%56)	%33,9	%30,4	%12,5	%23,2
Edebî Zevkimi Tatmin İçin	1	6	15	10	32(%32,)	%3,1	%18,8	%46,9	%31,3
Mesleki Bilgimi Artırmak İçin	3	-	-	-	3(%3)	%100,0	-	-	-
Alışkın Olduğum İçin	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gösteriş Amacıyla	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zorunluluktan	-	-	3	1	4(%4)	-	-	%75,0	%25,0
Sıkıntılarımdan Kurtulmak İçin	2	-	-	1	3(%3)	%66,7	-	-	%33,3
Diğer	-	2	-	-	2(%2)	-	%100,0	-	-
Toplam	25	25	25	25	100(%100)	%100	%100	%100	%100

Davranışların belli bir amaçla gerçekleştirilmesi, anlamlı kılınması için gereklidir. İstekli bir okuma belirlenen hedefin nitelikleriyle ilgilidir. Kitap okuma sebebinin belirlenmesi onun bir amaç olarak hayat içindeki değerinin ortaya konulması anlamını taşıyacaktır. Bu sebeple Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerine niçin kitap okudukları sorulmuştur. Ortaya çıkan sonuçlar şunlardır: Bölüm öğrencilerinin %56'sı kültürünü artırmak için kitap okuduğunu söylemektedir. %32'si ise edebî zevkini tatmin için kitap okumaktadır. %3 mesleki bilgi kaygısıyla kitap okurken %4 zorunluluktan, %3 ise sıkıntılarından kurtulmak için kitap okumaktadır.

Sınıflar arası dağılıma baktığımızda ise şunları görüyoruz: Kültür artırma amacıyla kitap okuma oranı birinci sınıflarda %33,9 ile en yüksek seviyededir. İkinci sınıfta kültür artırma amacı az bir düşüş göstermiş ve %30,4 olarak gerçekleşmiştir. Üçüncü sınıfta ise %12,5 ile keskin bir düşüş yaşanmaktadır. Dördüncü sınıflarda bu oran tekrar önemli bir artış sağlayarak %23,2'ye yükselse de birinci sınıftaki seviyesine ulaşamamaktadır. Bu durum kültür arttırmak amacıyla yapılan okumada birinci sınıftan itibaren düşüş yaşandığı anlamına gelmektedir. Bu düşüşün sebebi, edebî zevk için yapılan okuma oranlarının sınıflar arası dağılımına baktığımızda anlaşılmaktadır. Edebî zevk için yapılan okuma birinci sınıftan itibaren önemli artışlar göstermektedir. Bu oran birinci sınıfta %3,1 iken ikinci sınıfta %18,8'e, üçüncü sınıfta ise %46,9'a yükselmiştir. Son sınıfta %31,3 oranıyla bir düşüş yaşansa da birinci sınıftaki oranla karşılaştığımızda arada önemli bir artışın yaşandığı görülmektedir. Meslekî bilgiyi arttırmak için kitap okuma, ilginçtir ki sadece birinci sınıftaki 3 öğrenci için önem arz etmektedir. Zorunluluktan kitap okuma oranı ise özellikle üçüncü sınıf için önemli görünmektedir. Bu sınıfta derslerin yoğun olmasının tercihte etkili olduğu düşünülebilir. Zira birinci ve ikinci sınıfta hiçbir öğrenci bu seçeneği işaretlemeyen son sınıfta sadece bir öğrenci tercihte bulunmuştur. Sıkıntılardan kurtulmak için kitap okumanın birinci sınıf için önemli olduğunu görüyoruz. Ortama alışma çabası içinde olan birinci sınıf öğrencisinin kitaba yönelmesi söz konusu olabilir. Bu seçenek ayrıca dördüncü sınıftan 1 öğrenci tarafından işaretlenmiştir.

Genel olarak baktığımızda, Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencileri için kültür artırmak amacıyla kitap okumanın edebî zevk amacıyla kitap okumadan daha önemli olduğunu söyleyebiliriz. Kültür artırmak için başka vasıtaların da bulunduğunu, fakat edebî zevkin sadece edebî eser aracılığıyla sağlanacağı göz önünde bulundurulduğunda bu sonucun edebî zevkin önemini kavrama açısından pek de olumlu olmadığı söylenebilir. Ancak birinci sınıftan itibaren kültür artırma amacıyla yapılan okumada önemli bir düşüş yaşanırken edebî zevki kazanmak için gerçekleştirilen okumada tam tersi olarak önemli bir artışın yaşandığı unutulmamalıdır. Bu durum yaşanan öğretim sürecinin, konuda olumlu gelişmelere vesile olduğu sonucunu doğurmaktadır. Genel toplamda sadece 3 öğrenci tarafından tercih edilen meslekî bilgi amacıyla yapılan okumanın önemi ise daha fazla vurgulanmalıdır.

Tablo 11: Örneklem Grubunun Kitap Okuma Sıklığı

Kitap Okuma Sıklığı	Sınıflar Arası Dağılım					Yüzde			
	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf
Günde Birden Fazla	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Günde Bir Kitap	-	-	1	-	1(%1,0)	-	-	%100,0	-
Haftada Üç Kitap	7	5	2	1	15(%15,0)	%46,7	%33,3	%13,3	%6,7
Ayda Dört Civarında	12	14	16	12	54(%54,0)	%22,2	%25,9	%29,6	%22,2
Ayda Bir Kitap		6	2	11	22(%22,0)	%13,6	%27,3	%9,1	%50,0
Yılda Birkaç Kitap	2	-	2	1	5(%5,0)	%40,0	-	%40,0	%20,0
Diğer	1	-	2	-	3(%3)	%33,3	-	%66,7	-
Toplam	25	25	25	25	100%(100)	%100	%100	%100	%100

Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencileri içinde günde birden fazla kitap okuyan öğrenci bulunmamaktadır. Günde bir kitap seçeneğini ise sadece üçüncü sınıftan 1 öğrenci tercih etmiştir. Genel toplamda en çok tercih edilen seçenek %54,0 oranıyla ayda dört civarında seçeneğidir. Bu durum bölüm öğrencilerinin yarısından fazlasının haftada bir kitap okuduğunu göstermektedir. Ayda dört civarında seçeneğinden sonra en çok ayda bir kitap seçeneği %22 oranıyla tercih edilmiştir. Haftada üç kitap bitirenlerin oranı ise toplamda %15'e karşılık gelmektedir. Yılda birkaç kitap bitirenlerin oranı %5'tir. Ne kadar sürede kaç kitap okuduğunu bilmeyenlerin, yani "Diğer" seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %3'tür.

Sınıflar arası dağılıma baktığımızda, haftada üç kitap okuma oranında birinci sınıftan itibaren önemli bir düşüş yaşandığı görülmektedir. Birinci sınıfta %46,7 olan bu oran ikinci sınıfta %33,3'e, üçüncü sınıfta %13,3'e, son sınıfta ise %6,7'ye kadar düşmektedir. Bu durum, bölüm öğrencilerinin son sınıfa doğru kitap okuma hızında kayıplar yaşadığı anlamına gelmektedir. Ayda dört civarında kitap okuma oranı ikinci ve üçüncü sınıfta ufak artışlar yaşamış, son sınıfta ise yine birinci sınıftaki oranına dönmüştür. Ayda bir kitap okuma oranında ise birinci sınıfta oranla dördüncü sınıfta önemli gelişmeler yaşandığı görülmektedir. Birinci sınıfta %13,6 olan ayda bir kitap okuma oranı, son sınıfta %50,0'ye ulaşmıştır. Yılda birkaç kitap seçeneğini ikinci sınıftan hiçbir öğrenci tercih etmemiştir. Birinci ve üçüncü sınıfta 2, dördüncü sınıfta ise 1 öğrenci yılda birkaç kitap okumaktadır.

Genel duruma baktığımızda son sınıfa doğru kitap okuma hızında bir düşüş olduğunu söyleyebiliriz. Haftada üç kitap okuma oranındaki azalma ve ayda bir kitap okuma oranındaki artış bunu göstermektedir. Son sınıf öğrencisinin mezuniyet kaygısı ve KPSS, ALES gibi sınavların sıkıntısı bunda etkili olsa gerektir.

Tablo 12: Örneklem Grubunun Tercih Ettiği Kitap Türü

Hangi Tür Kitaplar Okursunuz?	Sınıflar Arası Dağılım					Yüzde			
	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf
Fikirselsel	1	3	2	3	9(% 9)	%11,1	%33,3	%22,2	%33,3
Bilimsel	-	2	1	-	3(% 3)	-	%66,7	%33,3	-
Dinî	1	2	2	2	7(% 7)	%14,3	%28,6	%28,6	%28,6
Güncel	-	3	4	6	13(% 13)	-	%23,1	%30,8	%46,2
Edebî	21	12	13	14	60(%60)	%35,0	%20,0	%21,7	%23,3
Görsel	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bilimkurgu	2	2	1	-	5(%5)	%40,0	%40,0	%20,0	-
Diğer	-	1	2	-	3(%3)	-	%33,3	%66,7	-
Toplam	25	25	25	25	100(%100)	%100	%100	%100	%100

Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin ilgi duydukları kitap türlerinin belirlenmeye çalışıldığı bu soru ile elde edilen tablodan ortaya çıkan sonuçlar şunlardır: Bölüm öğrencilerinin %60 edebî kitaplar okumaktadır. Edebî kitaplardan sonra en fazla tercih edilen kitap türü %13'le güncel kitaplardır. Örneklem grubunun %9'u fikirselsel kitaplar okurken %7'si dinî kitapları tercih etmektedir. Bilimkurgu kitaplarının okunma oranı %5'tir. Bilimsel kitapların okunma oranı ise %3'te kalmıştır.

Sınıflar arası dağılıma baktığımızda, edebî kitap okuma oranında birinci sınıftan itibaren düşüş yaşandığı görülmektedir. Birinci sınıfta %35 olan bu oran son sınıfta %23,3'e düşmüştür. Bu durum öğrencilerin zamanla farklı kitap türlerine yöneldiklerini ya da okumaktan vazgeçtiklerini göstermektedir. Dikkat edilirse bir önceki tabloda son sınıflara doğru kitap okuma sıklığında bir düşüş yaşandığı görülmüştü. Bu durum son sınıf öğrencilerinin mezuniyet kaygısına bağlanabileceği gibi KPSS ve ALES gibi sınavların etkisi de unutulmamalıdır. Fikirsiz ve dinî kitaplara gösterilen ilgi birinci sınıftan itibaren artmaktadır. Edebî kitaplara olan ilginin azalmasında diğer türdeki bu kitaplara gösterilen ilginin artması da etkili olabilmektedir. Aynı şekilde güncel kitap okuma oranında da birinci sınıftan itibaren artış yaşanmaktadır. Birinci sınıf öğrencilerinden hiçbiri güncel kitap seçeneğini işaretlemeyen ikinci sınıfta %23,1 olan bu oran, son sınıfta %46,2'ye yükselmektedir. Görsel kitapları Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencileri okumamaktadır. Bilimkurgu kitaplarına gösterilen ilgi ise birinci sınıftan itibaren azalmaktadır.

Genel olarak baktığımızda, bölüm öğrencilerinin büyük bir kısmı -son sınıflara doğru azalma yaşansa da- edebî kitaplara ilgi göstermektedir. Fakat özellikle güncel, fikirsiz ve dinî içerikli kitaplara karşı son sınıfa doğru ilgi artışı yaşanmaktadır.

Tablo 13: Örneklem Grubunun Edebî Kitap Okuma Sebebi

Edebî Kitaplar Okuyorsanız Niçin?	Sınıflar Arası Dağılım					Yüzde			
	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf
Zevk Almak	4	5	9	9	27(%27)	%14,8	%18,5	%33,3	%33,3
Kültürümü Artırmak	10	9	8	7	34(%34)	%29,4	%26,5	%23,5	%20,6
Hayal Kurmak	1	1	1	-	3(%3)	%33,3	%33,3	%33,3	-
Vakit Geçirmek	-	2	2	1	5(%5)	-	%40,0	%40,0	%20,0
Zarif Biri Olmak	-	-	1	-	1(%1)	-	-	%100,0	-
Hitabetimi Geliştirmek	1	1	1	1	4(%4)	%25,0	%25,0	%25,0	%25,0
Yorum Gücümü Geliştirmek	9	7	3	7	26(%26)	%34,6	%26,9	%11,5	%26,9
Toplam	25	25	25	25	100(%100)	%100	%100	%100	%100

Bir önceki tabloda Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin %60'ının edebî kitapları tercih ettikleri sonucu ortaya çıkmıştı. Bu tabloda Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin niçin edebî kitapları tercih ettikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Genel toplamda öğrencilerin %34'ü kültürünü artırmak için edebî kitaplar okuduğunu söylemektedir. Zevk almak için edebî kitap okuyanların oranı ise %27'dir. Yorum gücünü geliştirmek için edebî kitap okuma oranı %26 olarak gerçekleşmiştir. Görüldüğü gibi bölüm öğrencilerinin büyük bir kısmı bu üç seçeneği edebî eser okuma sebebi olarak göstermektedir.

Vakit geçirmek için edebî kitap okuma oranı %5, hitabeti geliştirmek için %4, hayal kurmak amacıyla edebî kitaba yönelme oranı %3 ve zarif biri olmak için edebî kitap okuma oranı ise %1 olarak gerçekleşmiştir. Bu seçenekler azınlıkta kalmaktadır.

Sınıflar arası dağılıma baktığımızda şu sonuçlarla karşılaşırız: Zevk almak için edebî eser okuma tercihi birinci sınıftan itibaren önemli bir artış göstermiştir. Birinci sınıfta %14,8 olan oran son sınıfta %33,3'e yükselmiştir. Bu durum, bölüm öğrencilerinin estetik ve edebî zevkinde birinci sınıftan sonra olumlu gelişmeler yaşadığının kanıtıdır. Kültürü artırmak için edebî eser okuma tercihinde ise birinci sınıftan itibaren bir azalma yaşanmaktadır. Birinci sınıfta %29,4 olan bu oran son sınıfta %20,6'ya düşmektedir. Kültür artırma noktasında başka vasıtaların da mevcut olduğu düşünülürse bu netice, edebî eserin estetik zevk unsuru olarak algılanmasının bir tezahürü olarak değerlendirilebilir. Yorum gücünü geliştirme kaygısıyla edebî eser okuma oranı en fazla %34,6'yla birinci sınıflarda, en az ise %11,5'le üçüncü sınıflarda gerçekleşmiştir. İkinci ve dördüncü sınıflardaki oranlar ise eşittir. Yorum gücünü geliştirme kaygısında birinci sınıfa göre son sınıfa doğru düşüş yaşandığı görülmektedir. Bu durum, son sınıflarda yorum gücünden ziyade zevk alma duygusunun edebî esere yönelmede etkili olduğu anlamına gelmektedir. Sırf vakit geçirmek için edebî esere yönelmenin birinci sınıftan sonra artış gösterdiği, son sınıfta ise bu artışın düşüşe geçtiği söylenebilir. Özellikle ikinci ve üçüncü sınıflarda vakit geçirmek için edebî eser okuma oranı daha fazladır. Hayal kurmak ve hitabeti geliştirmek için edebî eser okunması bütün sınıflarda hemen hemen aynı oranda olmuştur.

Genel olarak baktığımızda tablo 13'ten çıkan en çarpıcı netice, Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin yaklaşık %90'mın zevk almak, kültürünü geliştirmek ya da yorum gücünü artırmak için edebî eserlere yönelmesidir. Zevk alma seçeneğinin son sınıflara doğru artış göstermesi, edebî ve estetik zevk açısından -alınan öğretimin de etkisiyle- belli bir bilinçlenmenin yaşandığı anlamına gelmektedir. Bu durum bölüm öğrencilerinin okuma kalitesi ve duyarlılığı açısından olumlu bir gelişmedir.

Tablo 14: Örneklem Grubunun Edebî Tür Tercihi

Edebî Tür Tercihleri	Sınıflar Arası Dağılım					Yüzde			
	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf
Şiir	1	3	-	2	6(%6)	%16,7	%50,0	-	%33,3
Roman	14	7	14	13	48(%48)	%29,2	%14,6	%29,2	%27,1
Hikâye	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Deneme	1	3	-	2	6(%6)	%16,7	%50,0	-	%33,3
Anı	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Günlük	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mektup	-	-	1	-	1(%1,0)	-	-	%100,0	-
Eleştiri	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gezi	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Röportaj	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tür Ayrımı Yapmam	9	12	10	8	39(%39,0)	%23,1	%30,8	%25,6	%20,5
Toplam	25	25	25	25	100(%100)	%100	%100	%100	%100

Edebî tür tercihinin sorulması, öğrencinin okumaya yönelirken ilgi ve isteğinin ne yönde geliştiğini belirleme açısından önemlidir. Daha çok aksiyon içeren metinlerin mi yoksa durağan bir yapıya sahip olan deneme, eleştiri gibi fikir ağırlıklı eserlerin mi tercih edildiğinin belirlenmesi, aynı zamanda öğrencinin okuma eyleminden ne beklediği ve bir kitabı neye göre

ilgi çekici bulduğu gibi konuları anlamamızda yardımcı olacaktır. Bu doğrultuda edebî tür tercihlerine baktığımızda şu sonuçlarla karşılaşlıyoruz:

Toplamda Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin %48'i edebî tür olarak romanı tercih etmektedir. Bu seçenektan sonra en fazla tercih edilen seçenek ise %39 oranıyla tür ayrımı yapmam seçeneğidir. Deneme ve şiire gösterilen ilgi %6 ile aynı oranlarda gerçekleşmiştir. Anı, hikâye, günlük, eleştiri, gezi, röportaj gibi edebî türler ise hiçbir öğrenci tarafından tercih edilmemiştir. Bu türlerin tercih edilmemesi okunmadığı anlamına gelmemektedir. Tür ayrımı yapmam seçeneğinin içinde yer alan çoğunluk, bu türlerin birkaçına birden ilgi gösterdiği için bu seçenekleri boş bırakmış olsa gerektir. Bununla beraber mektup türünü tercih eden üçüncü sınıflardan 1 öğrenci bulunmaktadır.

Sınıflar arası dağılıma baktığımızda şu sonuçlara ulaşıyoruz: Roman türü sadece ikinci sınıflarda önemli bir düşüş yaşamakta diğer sınıflarda ise %29 oranıyla neredeyse aynı seviyede gerçekleşmektedir. İkinci sınıflarda roman türünün tercihinde yaşanan bu düşüş diğer türlere gösterilen ilginin bu sınıfta fazla olmasından kaynaklanmaktadır. Tür ayrımının yapılmaması özellikle ikinci ve üçüncü sınıflarda artış göstermiş son sınıfta yine birinci sınıftaki oranına yakın bir seviyeye inmiştir. Buna rağmen tür ayrımının yapılmamasında birinci sınıftan sonra bir artışın yaşandığı görülmektedir. Şiir türüne en fazla %50 oranıyla ikinci sınıf öğrencilerinin ilgi duydukları görülmektedir. Üçüncü sınıf öğrencilerinin hiçbiri şiir türüne ilgi göstermezken dördüncü sınıfta bu oran %33,3, birinci sınıfta ise %16,7'dir. Deneme türüne duyulan ilgide de şiir seçeneğiyle aynı oranlar oluşmuştur. İkinci sınıf öğrencileri deneme türüne en fazla ilgiyi gösteren sınıf olurken üçüncü sınıf öğrencilerinden hiçbiri bu türü tercih etmemiştir. Bu sonuçlardan üçüncü sınıf öğrencilerinin daha çok romana ilgi duydukları anlaşılmaktadır. Birinci sınıfta deneme türüne duyulan ilgi %16,7 dördüncü sınıfta ise %33,3'tür.

Genel olarak baktığımızda, Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin yaklaşık yarısının roman türüne ilgi gösterdiği anlaşılmaktadır. %40 oranında bir çoğunluk ise tür ayrımı yapmamaktadır. Tür ayrımı yapmadan okuma, birinci sınıftan itibaren artış göstermektedir.

Tablo 15: Örneklem Grubunun Daha Fazla Okumasını Engelleyen Sebepler

Daha Fazla Kitap Okumayı Engelleyen Sebepler	Sınıflar Arası Dağılım					Yüzde			
	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf
Gelir Durumum Düşük	2	-	4	3	9(%9)	%22,2	-	%44,4	%33,3
İşimin Yoğun Olması	-	2	5	8	15(%15)	-	%13,3	%33,3	%53,3
Televizyon	7	3	2	3	15(%15)	%46,7	%20,0	%13,3	%20,0
Fizyolojik Sebepler	1	2	-	-	3(%3)	%33,3	%66,7	-	-
Günlük İşler	9	11	8	8	36(%36,0)	%25,0	%30,6	%22,2	%22,2
Rutin Alışkanlıklarım	6	7	6	3	22(%22)	%27,3	%31,8	%27,3	%13,6
Toplam	25	25	25	25	100(%100)	%100	%100	%100	%100

Özelde, Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerine sorulan bu soru, aslında üniversite öğrencilerinin genel anlamda okumalarını engelleyen sebeplerin ne olduğu ile ilgili bilgiler yakalamamıza da yardımcı olacaktır. Öğretim süresinin önemli bir bölümü ders ve kitaplar arasında geçen ya da öyle olması gereken bir kitlenin, sadece bölümü bitirme kaygısıyla bazı fotokopi bilgilerini ezberlemesinin ötesinde kendini şekillendirecek okumalara da yönelmesi beklenmektedir. Ancak okumanın hayat tarzı hâline getirilmesini önleyen bazı engellerin mevcut olduğu herkes tarafından düşünülmektedir. Bu tabloda Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin okumasını engelleyen sebepler önem sırasına göre belirlenmeye çalışılmıştır. Ortaya çıkan sonuçlar şunlardır:

Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin %36'sı daha fazla okumalarını engelleyen birinci sebep olarak "günlük işler"i göstermiştir. "Rutin alışkanlıklar" daha fazla okumayı engellemede %22 oranıyla ikinci sırada yer almaktadır. İşimin yoğun olması ve televizyon seçenekleri %15 olarak aynı oranda gerçekleşmiştir. Gelir durumunun düşük olması %9, fizyolojik sebepler ise %3 oranındadır.

Sınıflar arası dağılıma baktığımızda şunları görüyoruz: Günlük işlerden dolayı daha fazla kitap okuyamama oranı en fazla %30,6 ile ikinci sınıflarda oluşmuştur. İkinci sınıfı %25,0'le birinci sınıflar takip etmektedir. Üçüncü ve dördüncü sınıflarda günlük işlerin bir engel olarak algılanması ise %22,2 olarak aynı oranlarda gerçekleşmiştir. Rutin alışkanlıklardan dolayı daha fazla kitap okuyamama birinci ve üçüncü sınıflarda %27,3 oranındadır. Rutin alışkanlıklar en fazla %31,8 oranıyla ikinci sınıfları etkilemektedir. Rutin alışkanlıkları en az dördüncü sınıflar %13,6 oranıyla bir engel olarak görmektedir. İş yoğunluğu birinci sınıflar tarafından daha fazla okumayı engelleyen bir sebep olarak görülmemektedir. İşimin yoğun olması seçeneği ikinci sınıflarda %13,3 iken bu oran üçüncü sınıflarda %33,3, son sınıflarda ise %53,3'tür. İşimin yoğun olması seçeneği son sınıflara doğru ciddi bir artış göstermektedir. Bunda; mezuniyet kaygısı, KPSS ve ALES gibi sınavların etkili olduğu düşünülebilir. Televizyon en fazla birinci sınıf öğrencileri üzerinde etkili olmaktadır. Televizyonun daha fazla okumaya engel teşkil etmesi birinci sınıflarda %46,7 olarak gerçekleşmiştir. Üçüncü ve dördüncü sınıflarda bu oran %20,0 olarak eşitken televizyonun etkisinde en az kalan sınıf %13,3'le üçüncü sınıflardır. Birinci sınıfın ardından televizyon izleme oranlarında önemli bir düşüşün yaşandığı görülmektedir. Ortam değişikliğine uğrayan öğrenci, evinde kazandığı bazı alışkanlıkları belli bir süre sonra değiştirmektedir. Televizyonun görsel kültür çerçevesinde özellikle günümüz toplumunda kitap okumaya ciddi bir engel olduğu düşünüldüğünde bu azalmanın okumayı artırma noktasında olumlu bir gelişme olduğunu söyleyebiliriz. Gelir durumunun düşüklüğü ikinci sınıf öğrencileri tarafından daha fazla okumaya bir engel olarak algılanmazken bu durum en fazla %44,4 oranıyla üçüncü sınıflarda etkili olmuştur. Fizyolojik sebepleri ise birinci sınıftan 1, ikinci sınıftan ise 2 kişi tercih etmiştir.

Genel olarak baktığımızda tablo 15 hakkında şunları söyleyebiliriz: Günlük işler ve rutin alışkanlıklar öğrencinin daha fazla kitap okumasına engel olan en önemli iki sebeptir. Televizyon izleme oranı son sınıflara doğru önemli bir düşüş yaşasa da %15 gibi bir çoğunlukla kitap okumaya engel olma noktasında önemli bir araç olarak varlığını sürdürmektedir. İşimin yoğun olması seçeneği son sınıflara doğru büyük bir artış yaşamıştır. Bu artışta, son sınıf öğrencisinin bir yandan mezuniyet kaygısı yaşayarak derslere yönelmesi diğer yandan ise KPSS ve ALES gibi sınavlara hazırlanma telaşının etkili olduğu düşünülebilir. Bütün bu unsurlar ister istemez son sınıflara doğru öğrencinin ders dışı okumalarını azaltacaktır.

Tablo 16: Örneklem Grubunun Okuma Vakitleri

Okuma Vakitleri	Sınıflar Arası Dağılım					Yüzde			
	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf
Sabah-Öğle	-	1	-	1	2(%2)	-	%50	-	%50
Öğle-Akşam	4	2	1	-	7(%7)	%57,1	%28,6	%14,3	-
Akşam-Gece Yarısı	10	12	16	15	53(%53)	%18,9	%22,6	%30,2	%28,3
Gece Yarısından Sonra	1	1	2	1	5(%5)	%20	%20	%40	%20
Zaman Ayrımı Yapmam	10	9	6	8	33(%33)	%30,3	%27,3	%18,2	%24,2
Toplam	25	25	25	25	100(%100)	%100	%100	%100	%100

Öğrencilerin günün en çok hangi zamanlarında okuma yaptıklarını öğrenmek amacıyla sorulan bu sorudan ortaya çıkan sonuçlar şunlardır: Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin %53'ü akşam-gece yarısı arasında okumaktadır. Bu oranı %33 ile zaman ayrımı yapmam seçeneği takip etmektedir. Öğle-akşam arası okuma oranı %7'dir. %5 oranında bir kesim gece yarısından sonra okumaya yönelmektedir. Sabah öğle arası okuyanların oranı ise %2'dir.

Sınıflar arası dağılıma baktığımızda şu sonuçlarla karşılaşırız: Akşam-gece yarısı okuyanların oranı birinci sınıftan itibaren düzenli olarak artmaktadır. Birinci sınıfta %18,9 olan bu oran, ikinci sınıfta %22,6'ya, üçüncü sınıfta ise %30,2'ye yükselmektedir. Son sınıfta akşam gece yarısı okuma oranı küçük bir düşüş yaşasa da %28,3 olarak benzer oranlarda gerçekleşmiştir. Zaman ayrımı yapmadan gerçekleştirilen okumalar birinci sınıftan itibaren düşüş yaşamaktadır. Yani Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencileri birinci sınıftan itibaren zaman ayrımı yapmaya başlamaktadır. Bu durum üniversite öğrencisinin belli bir süre sonra yapacağı işlerde bir plan takip etme çabası içine girdiğini göstermektedir. Zaman ayrımı yapmadan gerçekleştirilen okumalar birinci sınıfta %30,3 iken ikinci sınıfta %27,3'tür. Bu oran üçüncü sınıfta %18,2'ye düşmektedir. Son sınıfta tekrar bir artış yaşansa da zaman ayrımı yapmama konusunda birinci sınıftaki oranlara ulaşamamıştır. Tablo 16'da belirtilmesi gereken diğer bir husus öğle-akşam arası okumalarının birinci sınıftan itibaren önemli bir düşüş yaşamamasıdır. Birinci sınıfta %57,1 olan bu oran, ikinci sınıfta %28,6'ya, üçüncü sınıfta ise %14,3'e gerilemektedir. Son sınıfta öğle akşam arası okuyan öğrenci bulunmamaktadır.

Genel olarak Tablo 16 ile ilgili şunları söyleyebiliriz: Öğrencilerin yarısından fazlası akşam-gece yarısı okumakta; geri kalan çoğunluğun büyük bir bölümü ise zaman ayrımı yapmadığını söylemektedir. Akşam-gece yarısı arasında okuyan öğrenci oranı birinci sınıftan itibaren düzenli olarak artmıştır. Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencileri birinci sınıftan itibaren belli bir program dâhilinde zaman ayrımı yaparak okumaktadırlar.

Tablo 17: Örneklem Grubunun Kitapla Kültür Arasındaki İlişkiye Bakış Açısı

Kitapla Kültür Arasındaki İlişki	Sınıflar Arası Dağılım					Yüzde			
	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf
Evet, Çok Var	22	18	24	24	88(%88)	%25,0	%20,5	%27,3	%27,3
Var Ama Abartmamak Gerek	3	7	1	1	12(%12)	%25,0	%58,3	%8,3	%8,3
Çok Az Var	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hiç Yok	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	25	25	25	25	100(%100)	%100	%100	%100	%100

Kültür en genel anlamıyla “bir milleti diğer milletlerden ayıran yaşama biçimi” (Köktürk 2006: 14) olarak değerlendirildiğinde kitabın bu hayat tarzı içindeki yerini belirlemek, onun aynı zamanda toplum hayatı için öneminin ne olduğu ile ilgili bazı bilgilere ulaşılması anlamına gelecektir. Bilgi birikiminin aktarıcısı olarak kitabın üstlendiği rol, nesiller arası irtibatın sağlanmasında hayati bir değer taşımaktadır. Hem bir hayat tarzı hem de bir bilgi birikimi olarak kültürün oluşumunda, kitabın nasıl bir önemi ya da rolü olduğu sorusu, kültürle kitap arasındaki ilişkinin derecesiyle ilgilidir. Kitap, kültürün oluşumunda ve gelişiminde sürekliliği devam ettiren bir köprü görevi görmektedir.

Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin %88’i kitapla kültür arasında güçlü bir ilişki olduğuna inanmaktadır. %12’lik oranında bir kesim ise kitapla kültür arasında bir ilişki olduğunu kabul etmekte fakat abartılmaması gerektiğini söylemektedir. Genel olarak öğrencilerin büyük bir çoğunluğu kitapla kültür arasında güçlü bir bağ kurmaktadır. Kitapla kültür arasında güçlü bir bağ olduğuna inanan kesimin sınıflar arası dağılımına baktığımızda önemli bir fark oluşmadığını görüyoruz. “Var ama abartmamak gerek” görüşünde olanların sınıflar arası dağılımına bakıldığında ise son sınıflara doğru önemli bir düşüşün yaşandığı görülmektedir.

Kitle İletişim Araçları ve Okuma

İletişim insanlığın var olduğu andan itibaren gelişen bir durumdur. Haberleşme ve bilgi aktarımının yanı sıra, insanların birbirleriyle anlaşmalarında sağlıklı bir ilişkinin oluşumu iletişim sayesinde gerçekleşmektedir. Mağara duvarlarına çizilen resimlerden ıslık çalarak haberleşmeye, Kızılderililerin dumanından, ateş etrafında yapılan danslara kadar insanlık iletişim araçlarının farklı türlerini kullanma ihtiyacını hissetmiştir. (Savaş: 2004) Yazının icadı, iletişimin farklı boyutlarıyla ortaya çıkmasına zemin hazırlarken teknolojik gelişmeler iletişimi sadece bireyler arası yapılan bir durumdan, toplumlar arası gerçekleşen kitlesel bir hâle getirmiştir.

Radyo, telgraf, televizyon ve derken bilgisayar teknolojisinin bir sonucu olan internet, e- posta gibi haberleşme ve bilgi aktarım araçları dünyayı küçük bir köy hâline getirmiş ve aynı zamanda bireylerde yeni alışkanlıkların oluşmasına zemin hazırlamıştır. Birbirini tamamlayarak sürekli gelişen iletişim araçları, günümüzde ulaştıkları konum itibarıyla “*kitlesel bir boyutta ileti dağıtabilen araçlar*” (Özkök 1982: 13) olarak değerlendirilmektedir. Toplumla aynı anda belirli mesaj ve bilgi aktarımını taşıyabilen bu araçlarla toplumsallaşmada artık daha etkili bir süreç başlamıştır.

Kitle iletişim araçlarının okuma eylemi üzerindeki etkileri günümüz koşullarında başlı başına incelenmesi gereken bir konudur. Görselliğe dayalı araçlar nesiller üzerinde yeni alışkanlıklar meydana getirmekte, okuma eylemi artık bu araçların etkisi dâhilinde değerlendirilmektedir. Özellikle televizyon ve bilgisayar, okuma eylemini birçok boyutuyla etkileyen ve şekillendiren iki araçtır. Bilgisayar aracılığıyla gündeme gelen internetin, bilgi edinme ve dağıtma alanında oluşturduğu yenilikler, kitabın varlığını dahi tartışılır hale getirmiştir.

Bu çalışma bir yönüyle, Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin kitle iletişim araçlarıyla kitap, okuma gibi kavramlara bakış açılarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Özellikle kitle iletişim araçlarındaki gelişmeler, televizyon ve bilgisayar (internet) boyutuyla değerlendirilmiş ve öğrencilere bu iki aracın okumayı ve kitabı kendilerine göre nasıl etkilediği öğrenilmeye çalışılmıştır.

Tablo 18: Örneklem Grubunun Kitap Okuma ile Televizyona Bakış Açısı

Kitabın Kazandırdığını Televizyon Verebilir mi?	Sınıflar Arası Dağılım					Yüzde			
	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf
Evet	1	4	3	1	9(% 9)	%11,1	%44,4	%33,3	%11,1
Hayır	24	21	22	24	91(% 91)	%26,4	%23,1	%24,2	%26,4
Toplam	25	25	25	25	100(%100)	%100	%100	%100	%100

“Kitabın kazandırdığını televizyon verebilir mi?” sorusuna Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin %91’i “Hayır” cevabını vermiştir. Bu durum bilgi sağlama aracı olarak kitabın televizyona oranla değerini hâlâ koruduğunu göstermektedir.

Sınıflar arası dağılıma bakıldığında şunlar görülmektedir: “Televizyon kitabın kazandırdığını verir” düşüncesine sahip olan öğrencilerin oranı birinci ve dördüncü sınıflarda %11’dir. Bu oran ikinci sınıfta %44,4, üçüncü sınıfta ise %33,3 olarak gerçekleşmiştir. İkinci ve üçüncü sınıf öğrencileri televizyona bir bilgi aktarma aracı olarak daha fazla önem vermektedirler. Buna rağmen Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin önemli bir çoğunluğu bilgi sağlama aracı olarak kitaba inanmaktadır. “Kitabın kazandırdığını televizyon veremez” düşüncesine sahip olanların sınıflar arası dağılımı ise hemen hemen aynı oranlarda gerçekleşmiştir.

Tablo 19: Örneklem Grubunun Kitap ile Kitle İletişim Araçları Arasındaki İlişkiye Bakış Açısı

Kitap mı Eğitir Kitle İletişim Araçları mı?	Sınıflar Arası Dağılım					Yüzde			
	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf
Kitap	2	18	20	21	80(%80)	%26,3	%22,5	%25,0	%26,3
Kitle İletişim Araçları	4	7	5	4	20(%20)	%20,0	%35,0	%25,0	%20,0
Toplam	25	25	25	25	100(%100)	%100	%100	%100	%100

Bir eğitim aracı olarak kitap ile kitle iletişim araçlarının karşılaştırılması teknolojik alanda yaşanan gelişmelerin toplumu okuma alanında nasıl etkilediğini ortaya koyması açısından önemlidir. Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin %20’si, kitle iletişim araçlarının kitaba oranla daha fazla eğitici olduğuna inanmaktadır. %80’i ise kitabın kitle iletişim araçlarına göre daha eğitici bir araç olduğu inancını korumaktadır. Kitle iletişim araçları genel anlamda öğrencinin gözünde kitaba oranla biraz daha önemli görülmektedir. Zira oran %20’ye çıkmıştır. Oysa televizyonun kitaba oranla daha eğitici olduğunu düşünenlerin oranı Tablo 18’de %9’dur. Kitle iletişim araçlarının tamamı düşünüldüğünde, öğrencinin bakış açısına göre, kitabın eğitim aracı olarak önemi ve değeri biraz daha azalmaktadır.

Kitabın kitle iletişim araçlarına göre daha eğitici olduğunu düşünenlerin oranı sınıflar arası dağılıma bakıldığında hemen hemen eşit olarak gerçekleşmiştir. Kitle iletişim araçlarının daha eğitici olduğunu en fazla %35 oranıyla ikinci sınıf öğrencileri düşünmektedir. Diğer sınıflardaki oranlar ise birbirine yakındır.

Genel olarak bakıldığında Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin önemli bir kesiminin eğitim aracı olarak kitabı ön plana çıkardıkları anlaşılmaktadır. %20'lik bir oran ise okuma kültürünün yeni gelişmelere bağlı olarak sadece kitap bazında değerlendirilmediğini; gazete, dergi, televizyon ve bilgisayar gibi araçların da bilgi sağlama açısından kitapla birlikte düşünüldüğünü göstermektedir.

Tablo 20: Kitap ile Bilgisayarın Karşılaştırılması

Bilgisayarın Yaygınlaşması Kitabı Ortadan Kaldırır mı?	Sınıflar Arası Dağılım					Yüzde			
	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf
Evet	9	9	7	10	35(%35)	%25,7	%25,7	%20,0	%28,6
Hayır	16	16	18	15	65(%65)	%24,6	%24,6	%27,7	%23,1
Toplam	25	25	25	25	100(%100)	%100	%100	%100	%100

“Bilgisayarın yaygınlaşması kitabı ortadan kaldırır mı?” sorusuna Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin %35’i “Evet” cevabını vermiştir. Bu durumu teknoloji gelişimi açısından değerlendirebileceğimiz gibi haberleşme ve bilgi aktarımı yönüyle de düşünebiliriz. Teknolojik açıdan özellikle son zamanlarda baskı tekniğini etkileyen kâğıdı ortadan kaldıracak gelişmelerin yaşandığı görülmektedir. Elektronik kitap aracılığıyla artık harflerin kâğıt üzerinde takip edilmediği ikinci bir sözlü kültür döneminin kapılarının aralandığı birçok düşünür tarafından dile getirilmektedir (Ong 1995: 17). Kütüphaneler dolusu kitap ve bilgiler artık birkaç DVD’ye sığdırılmaktadır. Kitap bir yük olarak algılanmakta, veri tabanında kütüphaneler taşıyan bilgisayarlar ortaya çıkmaktadır. Bilgi aktarımı ve haberleşme açısından bilgisayar kitaba oranla daha hızlı imkânlar sunmaktadır. Özellikle internet ağının ortaya çıkışı, ödev hazırlamak için kitap arayan ve kütüphaneye uğrama gereği duyan öğrenciyi artık bunun için de kütüphaneye uğratmaz hâle getirmiştir.

Bütün bunlara bağlı olarak öğrencilerin %35 gibi önemli bir çoğunluğu bilgisayarın ileride kitabı ortadan kaldıracığını düşünmektedir. %65 oranında bir çoğunluk ise bu soruya “Hayır” cevabını vermiştir. Oranların sınıflar arası dağılımı ise hemen hemen aynıdır.

Tablo 21: Kitap ve Bilgisayar

Kitabın Boşluğunu Bilgisayar Doldurabilir mi?	Sınıflar Arası Dağılım					Yüzde			
	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf
Evet	2	2	1	1	6(%6)	%33,3	%33,3	%16,7	%16,7
Hayır	23	23	24	24	94(%94)	%24,5	%24,5	%25,5	%25,5
Toplam	25	25	25	25	100(%100)	%100	%100	%100	%100

Bilgisayarın yaygınlaşması ile kitabın ortadan kalkacağı bir önceki soruda azımsanamayacak bir çoğunluk tarafından onaylanmıştı. Burada ise bir sonraki aşama sorgulanmaktadır. Kitabı ortadan kaldıran bilgisayar acaba kitabın boşluğunu doldurabilecek midir? Bu soruya

öğrencilerin %94'ü "Hayır" cevabını vermiştir. %6 oranında bir kesim ise bilgisayarın kitabın boşluğunu dolduracağı inancına sahiptir.

Tablo 20 ile Tablo 21'i bir arada düşündüğümüzde şunu söyleyebiliriz: Önemli bir çoğunluk bilgisayarın kitabı ortadan kaldıracağını düşünmektedir. Ancak kitabın ortadan kalkmasıyla doğan boşluğun bilgisayar tarafından karşılanabileceğine Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin büyük bir kesimi inanmamaktadır.

SONUÇ

Özelde Cumhuriyet Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencileri üzerinde yapılan; genelde ise üniversite öğrencilerinin okuma eylemine yaklaşımlarını belirli yönleriyle araştırmayı amaçlayan bu çalışmadan elde edilen sonuçlar şunlardır:

1. Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin yarısından fazlası günlük gazete takibi yapmamaktadır. Bununla birlikte "her gün" gazete okuma oranı birinci sınıftan itibaren düzenli olarak artmaktadır.

2. Bölüm öğrencilerinin büyük bir çoğunluğu haber almak ve bilgilenmek amacıyla gazete okumaktadır.

3. Bölüm öğrencileri gazetenin en çok haber bölümlerini okumaktadır. Spor sayfalarına gösterilen ilgi ise sanat-edebiyat sayfalarına, köşe yazılarına ve yorum sayfalarına gösterilen ilgiden daha fazladır.

4. Gazete okuma oranlarıyla karşılaştırıldığına dergi okuma oranlarının oldukça düşük olduğu görülmektedir. Zira öğrencilerin yaklaşık üçte biri hiç dergi okumadığını belirtmiştir.

5. Dergi okuduğunu söyleyen öğrencilerin büyük bir çoğunluğu sanatsal-edebî dergilerle kültür dergilerine ilgi göstermektedir.

6. Bölüm öğrencilerinin %44'ü aylık dergileri takip etmektedir. Geri kalan çoğunluk düzenli olarak dergi takibi yapmamaktadır.

7. Bölüm öğrencilerinin büyük bir çoğunluğu kendini geliştirmek ya da özel ilgi alanına girdiği için dergi okuduğunu söylemektedir. Araştırma yapmak için dergi okuma oranı yok denecek kadar azdır.

8. Bölüm öğrencilerin büyük bir çoğunluğu kültür artırmak ve edebî zevki tatmin amacıyla kitap okumaktadır. Kültür artırmak edebî zevkten daha önceliklidir. Edebî zevk elde etme amacıyla yapılan okumalar birinci sınıftan itibaren artış göstermektedir.

9. Öğrencilerin yarısından fazlası haftada bir kitap okumaktadır. Son sınıflara doğru kitap okuma oranında düşüş yaşanmaktadır.

10. Bölüm öğrencilerinin büyük bir bölümü tür olarak edebî kitapları tercih etmektedir. Ancak edebî kitap okuma oranında son sınıflara doğru düşüş yaşanmakta, öğrencinin ilgisi farklı kitap türlerine (fikirsel, dinî, güncel... gibi) yönelmektedir.

11. Bölüm öğrencilerinin büyük bir bölümü kültür artırma ve edebî zevk elde etmek için edebî kitaplara yönelmektedir.

12. Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin yarısı tür olarak roman okumaktadır. Geriye kalan çoğunluğun büyük bir kısmı ise tür ayrımı yapmamaktadır.

13. Öğrencilerin daha fazla kitap okumasını engelleyen en önemli iki sebep, günlük işler ve rutin alışkanlıklardır. Her iki seçeneğin birbirine yakınlığı göz önünde bulundurulduğunda, üniversite öğrencisinin daha iş hayatına atılmadan günlük alışkanlıklar içinde boğulduğu anlaşılmaktadır.

14. Bölüm öğrencilerinin yarısından fazlası okumak için zaman dilimi olarak akşam-gece yarısı aralığını tercih etmektedir.

15. Bölüm öğrencilerine göre kitabın kazandırdığını televizyon veremez. Ancak bölüm öğrencilerinin %20'si kitle iletişim araçlarının kitaba göre daha eğitici olduğu inancındadır.

16. Bölüm öğrencilerinin %35'i bilgisayarın zamanla kitabı ortadan kaldıracığını düşünmektedir. Fakat onlara göre, kitabın boşluğunu bilgisayar dolduramaz.

KAYNAKLAR

- Bamberger, Richard. (1990), Okuma Alışkanlığını Geliştirme, (Çev. Bengü Çapar), Kültür Bakanlığı Kütüphanecilik Dizisi: 19. Ankara.
- Bourdieu, Pierre. (1997), Televizyon Üzerine, (Çev. Turhan Ilgaz), Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Gönen, Mübeccel. (2007), *Öğretim Boyunca Okuma Alışkanlığı*, Okuma Kültürü ve Okullarda Uygulama Sorunları Toplantısı; MEB Yayınları, s. 59-95, Ankara.
- Gürcan, Halil İbrahim. (1996), Okuma Alışkanlığı ile Kitap Yayıncılığının Kültürel İletişim ve Teknolojisine Bağlı Sorunları Karşısında Türkiye Koşulları Temelinde Bir Model Önerisi, Anadolu Üniversitesi, (Basılmamış Doktora Tezi), Eskişehir.
- Köktürk, Milay. (2006), Kültürün Dünyası, Hece Yayınları, İstanbul.
- Meriç, Cemil. (1994), Bu Ülke, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Ong, Walter J. . (1995), Sözlü ve Yazılı Kültür, Metis Yayınları, İstanbul.
- Özen, Ferhat. (2001), Türkiye’de Okuma Alışkanlığı, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Özkök, Ertuğrul. (1982), Sanat, İletişim, İktidar, Tan Yayınları, İstanbul.
- Savaş, Gökhan. 2004, Kitle İletişim Araçlarına Eleştirel Bir Yaklaşım, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, S. 1, , s. 1-5